

Ľudová kultúra krajiny

Meno:

Trieda:

Úspešnosť:

1. Čítaj pozorne.

Čičmany

Nachádzajú sa v Rajeckej doline, uprostred malebných Strážskych vrchov, v okrese Žilina. Ľudia v nich žili odnepamäti. Živili sa roľníctvom, pastierstvom, výrobou a predajom bryndze. Ženy rady vyšívali obrusy, plachty, no predovšetkým kroje.

Raz sa jednej Čičmianke sediacej na priedomí minulo plátно. A keďže mala po ruke vápno, vzala štetku a začala ňou vyšívať – maľovať stenu dreveného domu. Na druhý deň už bolo takto pomaľovaných niekoľko dreveníc. Zanedlho celá dedina.

Možno takto začala história unikátnych maľovaných dreveníc v obci. Záznamy v kronike hovoria, že Čičmanci si začali drevenice zdobiť asi pred dvesto rokmi. Ich obdivovateľom sa stal náš slávny architekt Dušan Jurkovič, ktorý ich prostredníctvom výstav ukázal celému svetu.

V roku 1977 boli Čičmany vyhlásené za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry. Je v nej 110 domov, z toho 36 je národnou kultúrnou pamiatkou.

(O. Sliacky, Čičmianske drevené perníky)

a) Rozhodni o pravdivosti tvrdenia.

Čičmany ležia v regióne Spiš.	ÁNO – NIE
Čičmianky rady vyšívali kroje.	ÁNO – NIE
Ornamenty na dreveniciach majú bielu farbu.	ÁNO – NIE
Čičmany nie sú pamiatková rezervácia ľudovej architektúry.	ÁNO - NIE

b) Krížikom označ informácie o Dušanovi Jurkovičovi, ktoré sú pravdivé.

- architekt
- narodil sa v Čičmanoch
- autor mohyly M. R. Štefánika na Bradle
- prostredníctvom výstav ukázal čičmianske drevenice celému svetu

c) Z textu vypíš, čím sa živili v minulosti Čičmanci.

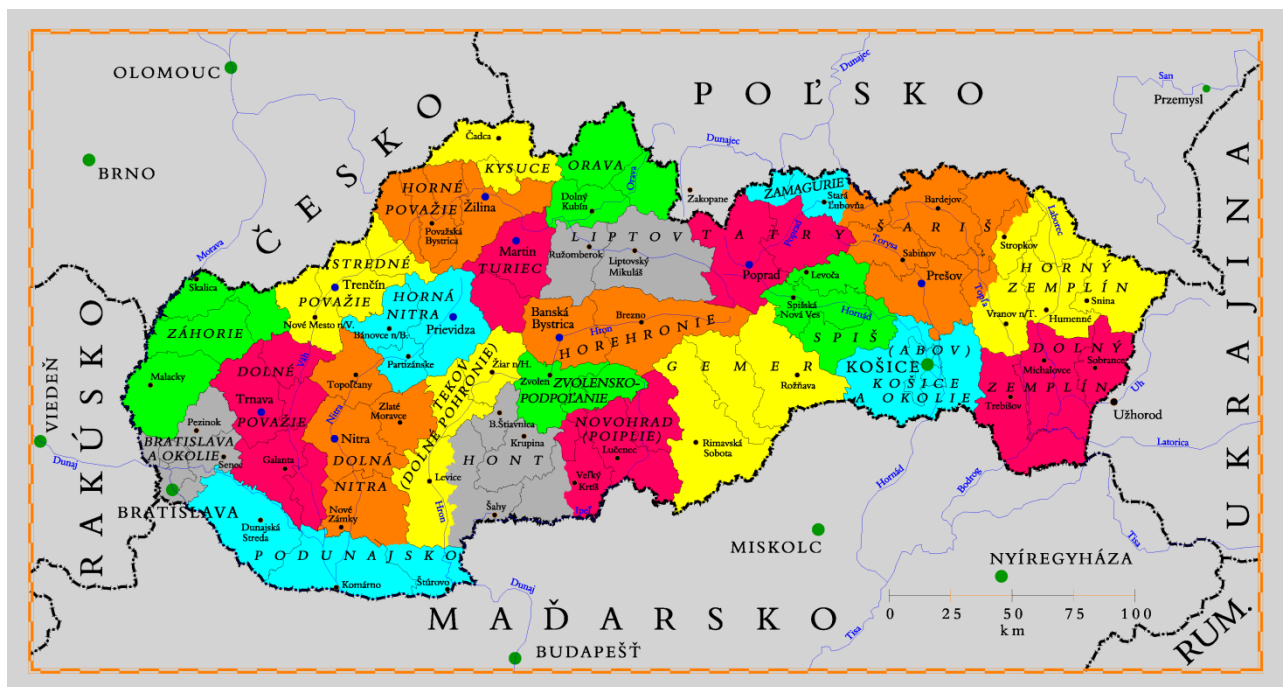
d) Na časovej priamke vyznač udalosti uvedené v texte.

---

e) Vyzdob domček čičmianskymi ornamentmi.

2. Pracuj s mapou.

a) Ktoré regióny susedia s Ukrajinou?

---

b) Ktorý región leží najsevernejšie?

---

c) Cez ktoré regióny preteká rieka Dunaj?

---

d) S ktorými regiónmi susedí Záhorie?

---

e) Ktoré mesto je centrom regiónu Turiec?

---

f) Košice sú centrom ktorého regiónu?

Európska únia
Európsky sociálny fond

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Operačný program
VZDELÁVANIE

3. Nájdi v osemsmierovke ukryté názvy piatich regiónov.

Z	E	C	U	S	Y	K
V	Á	Č	Š	P	O	A
M	N	H	E	I	B	A
C	D	E	O	Š	N	U
G	E	M	E	R	Y	Z
B	V	O	T	P	I	L
R	K	P	F	K	I	E

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

4. Vo vete nájdi chybu. Oprav ju.

Zvyky, tance, piesne, remeslá, kroje, spôsob stravovania, architektúra vytvárajú ľudskú kultúru krajiny.

5. a) Doplň recept na prípravu bryndzových halušiek, ktoré sú dodnes najtypickejším jedlom na Slovensku.

Cesto sa robí z múky, vody, soli a postrúhaných surových _____.
Po uvarení v slanej vode sa halušky zmiešajú s _____
a posypú _____, niekde aj cibuľou. Na miesto bryndze sa
môže použiť aj tvaroh alebo kyslá alebo opražená sladká _____.

(zemiaky, kapusta, oškvarky, bryndza)

b) Napíš, ktorá surovina použitá v recepte na bryndzové halušky sa skrýva pod nárečovými výrazmi erteple, švábky, grule.

_____

6. a) Pod obrázok napiš ľudové remeslo.

b) Rozhodni o pravdivosti tvrdení.

Ukážky ľudových remesiel môžeme v súčasnosti vidieť na jarmokoch. ÁNO – NIE

Medzi tradičné ľudové remeslá na Slovensku patrilo drotárstvo. ÁNO – NIE

Čipkárstvo nepatrí medzi tradičné ľudové remeslá na Slovensku. ÁNO – NIE

7. Modrou farbičkou vyfarbi obce, v ktorých sa konajú folklórne festivaly, červenou farbičkou obce, ktoré sú pamiatky ľudovej architektúry.

Myjava	Detva	Pribylina
Čičmany	Východná	Vychylovka

8. a) Napiš aspoň jeden známy folklórny súbor, ktorý ponúka pestrosť ľudových zvykov a tradícií.

b) Napiš, ktorý krúžok na našej škole sa venuje ľudovým zvykom a tradíciám.

Bonusová úloha:

Vyfarbi obrázok. Napiš časti kroja, ktoré poznáš.

Ako sa ti pracovalo?

Najľahšia úloha (uved' aj dôvod):

Najťažšia úloha (uved' aj dôvod):

Zdroje

Sliacky, O.: Časopis Slniečko, Bratislava, 2014.

Ondrejka, K.: Malý lexikón ľudovej kultúry Slovenska, Bratislava, 2008, ISBN 978-80-8067-196-9

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f8/Tourism_regions_of_Slovakia_sk.png

<http://www.kolibatary.sk/User/Jedla/BryndzoveHalusky.jpg>

<http://muzeum.zuberec.sk/wp-content/uploads/Remeslá.jpg>

<http://www3.teraz.sk/usercontent/photos/e/3/e/4-e3e420e5d7333733ef00d727f1d67256972a2506.jpg>

http://img.onlineomalovanky.cz/d%C5%99ev%C4%9Bn%C3%BD-d%C5%AFm-%C4%8Di-srub-chata_4cee35b724793-p.gif

miatkyslovenska.files.wordpress.com/2013/09/cicmany.jpg

<http://folkloratradice.cz/aplikace/omalovanka/images/manesak-cb.jpg>

